

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені АДМІРАЛА МАКАРОВА

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 17

Миколаїв
2024

Редакційна колегія збірника:

Бобіна О. В., канд. іст. наук, доц. (Миколаїв)
Вашкевич В. М., д-р філос. наук, проф. (Київ)
Гогоренко О. В., д-р філол. наук (Миколаїв)
Деркач В. М., заслужений тренер,
канд. наук з фіз. виховання та спорту, доц. (Миколаїв)
Карсканова С. В., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв)
Коваль С. С., канд. фіз.-мат. наук, доц. (Миколаїв)
Матійко О. В., заслужений діяч мистецтв (Миколаїв)
Міняйлова А. В., канд. пед. наук, доц. (Миколаїв)
Наливайко В. С., канд. техн. наук, проф. (Миколаїв)
Трибулькевич К. Г., д-р пед. наук, доц. (Київ)
Філатова О. С., д-р філол. наук, проф. (Миколаїв)
Філіппова Н. М., канд. філол. наук, проф. (Миколаїв)
Чугуєва І. Є., канд. психол. наук, доц. (Миколаїв)
Яцунський О. С., заслужений тренер, доц. (Миколаїв)

Відповідальний за випуск: **Бобіна О. В.**

*Друкується за рішенням Вченої ради
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова
(протокол № 3 від 24.10.2024 р.)*

Гуманітарний вісник НУК: збірник наукових праць. — Випуск 17. —
Г 94 Миколаїв : Іліон, 2024. — 122 с.

У віснику опубліковані статті, що узагальнюють досвід роботи та результати досліджень у сфері вищої освіти та інших галузях знань. Основні рубрики вісника відповідають напрямам гуманітарної підготовки та соціально-гуманітарної освіти, яка здійснюється Навчально-науковим гуманітарним інститутом Національного університету кораблебудування. Вісник розрахований на викладачів, наукових працівників, фахівців, молодих науковців у сфері вищої освіти.

УДК 001(062.552)

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2024

3. Король О. М. Соціально-психологічний супровід дітей-жертв булінгу в школі. Київ: Центр освітнього моніторингу, 2020.
4. Овчарова Р. В. Вплив булінгу на емоційний стан учнів. Психологія сьогодення, 7. С. 32–39.
5. Онищенко Л. В. Методи боротьби з булінгом у шкільному середовищі. Харків: Ранок, 2016.
6. Репіна І. М. Булінг у школі: методичні підходи до запобігання та подолання. Посібник для педагогів. Львів: Світ знань, 2017.
7. Семенюк О. С. Протидія кібербулінгу серед старшокласників. Практичний посібник. Київ: Освіта, 2020.

Kudryashova D. S., Student of the Specialty 053 Psychology, Pedagogical Faculty of V. O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University (Ukraine, Mykolaiv), kudrasovadiana634@gmail.com

Lytvynenko I. S., Associate Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, Pedagogical Faculty of V. O. Sukhomlynskyi Mykolaiv National University (Ukraine, Mykolaiv), lis28062561@gmail.com

PREVENTION AND WARNINGS BULLYING IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The problem of bullying is studied as one of the most acute phenomena, which negatively affects the psychological climate in educational institutions, the development of the personality of students and their social adaptation. The causes of bullying, the main forms of its manifestation, as well as psychological and social consequences for participants – victims, aggressors and observers – are considered.

Key words: bullying, prevention of bullying, prevention of bullying, psychological prevention, educational environment, aggression, school team.

УДК 159.923:378

Ларченко І. В.

викладач кафедри психології, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), irina.larchenko@gmail.com

ЛОКУС КОНТРОЛЮ ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ, СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА МЕНТАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я ВИПУСКНИКІВ ПРОФЕСІЙНО ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ СТРЕСОГЕННОСТІ

У статті досліджується роль локусу контролю як важливого чинника у формуванні професійного самовизначення, стресостійкості та ментального здоров'я випускників професійно-технічних навчальних закладів (ВПТНЗ) в умовах стресогенності, спричиненої пандемією COVID-19 та воєнним станом (ВС). Проведений аналіз підкреслює взаємозв'язок між типом локусу контролю і здатністю ВПТНЗ ефективно адаптуватися до професійного життя. Розглянуто вплив інтернального та екстернального локусу контролю на прийняття професійних рішень, розвиток кар'єри та стресостійкість. Використано методiku Дж. Роттера для оцінки локусу контролю, що дозволяє визначити, чи відчувають випускники контроль над своїм життям і професійними виборами (інтернальний локус контролю) або ж вважають, що їхнє життя контролюється зовнішніми обставинами (екстернальний локус контролю). Результати дослідження відкривають нові перспективи для розуміння впливу локусу контролю на формування стресостійкості та ментального здоров'я ВПТНЗ, а також на їх здатність адаптуватися до складних соціально-економічних умов і успішно реалізовувати професійні наміри.

Ключові слова: локус контролю, професійне самовизначення, стресостійкість, ментальне здоров'я, професійне самовизначення, психологічна адаптація, війна, пандемія, кар'єрне планування, емоційна стійкість.

Постановка проблеми. У контексті сучасних наукових досліджень проблема впливу локусу контролю на професійне самовизначення та стресостійкість ВПТНЗ є особливо актуальною. Попередні роботи вітчизняних і зарубіжних дослідників, таких як Роттер Д. [8], Кауфман С. [5], Ейзенк Х. Дж. [3], МакКрей Р. та Коста П. [6], зосереджуються на вивченні загальних аспектів локусу контролю та його впливу на психологічну структуру особистості, але залишають відкритим питання про його конкретний вплив на професійне самовизначення у стресогенних умовах.

Сучасні дослідження акцентують увагу на важливості емоційного інтелекту та сили характеру у

формуванні професійних траєкторій, однак потребують детальнішого аналізу в контексті змін у психологічній структурі особистості. Дослідження Синявського В. [9] не охоплюють повністю ці аспекти в умовах нових соціальних викликів, що робить актуальним вивчення динаміки особистісних властивостей ВПТНЗ. У своїх працях Бобіна О. В. описує ключові маркери сучасних розумінь психічних станів і стресостійкості, які сприяють адаптації до стресових ситуацій. Автор надає інструменти для розвитку емоційної стійкості, що є важливими для підтримки ментального здоров'я та успішної професійної адаптації випускників професійно-технічних навчальних закладів [2].

Комплексний аналіз Пріба Г. та співавторів підкреслює специфічні психологічні індикатори воєнного стану, такі як сприйняття війни, регресивні стани, емоційні реакції і порушення звичних меж, які суттєво впливають на мотиваційний профіль особистості, ставлячи базові потреби виживання вище кар'єрних прагнень. Ткалич М. акцентує увагу на кризових ситуаціях, як-от переселення та адаптація до нових умов життя, та наголошує на необхідності гендерно чутливого підходу у формуванні програм зайнятості, що враховує соціально-культурні детермінанти мотивації чоловіків і жінок [7; 10].

Таким чином, у статті досліджуються взаємозв'язки між локусом контролю, емоційним інтелектом та ментальним здоров'ям, зокрема статеві та вікові відмінності, що є критично важливими для успішної професійної адаптації в стресогенних умовах. Проте, сучасні дослідження ще не повною мірою охоплюють питання впливу цих факторів на ментальне здоров'я ВПТНЗ, що стикаються з викликами, зумовленими пандемією COVID-19 та ВС.

Мета статті – проаналізувати вплив локусу контролю на професійне самовизначення, стресостійкість та ментальне здоров'я ВПТНЗ в умовах стресогенності, викликаній пандемією COVID-19 та воєнним станом в Україні.

Матеріал та методи дослідження. За умови інформаційної згоди обстежено 186 ВПТНЗ в Миколаївській області, які навчались в умовах підвищеної стресогенності ДГ1 – 93 випускників навчались 2021 р. під час COVID. ДГ2 – 93 осіб навчались під час воєнного стану. Для обробки статистичних даних застосовувалися табличний процесор MS Excel v.16.0 та IBM SPSS Statistics 20. Для обробки емпіричних даних використовувалися методи описової статистики, для вимірювання ступені кореляційної залежності – кореляційний аналіз (коефіцієнт Пірсона).

Методологія дослідження базується на комплексному підході, що включає використання кількох психодіагностичних методик, спрямованих на вивчення ключових психологічних детермінант професійного самовизначення, стресостійкості та ментального здоров'я ВПТНЗ в умовах стресогенності. Для діагностики локусу контролю застосовано методику Дж. Б. Роттера, яка дозволяє оцінити, як випускники сприймають контроль над своїм життям і професійним шляхом (інтернальний або екстернальний локус контролю). Цей аспект є важливим для розуміння їхньої здатності до адаптації, емоційної стійкості та збереження ментального здоров'я [17].

Дослідження охоплює вивчення взаємозв'язків між локусом контролю, емоційним інтелектом, стресостійкістю та ментальним здоров'ям ВПТНЗ в умовах стресогенності. Особлива увага приділяється аналізу того, як ці психологічні чинники впливають на здатність випускників адаптуватися до стресогенних умов, зокрема в умовах пандемії COVID-19 та ВС. У дослідженні використано кореляційний аналіз

для визначення ступеня залежності між цими змінними, що дозволяє виявити ключові фактори, які сприяють збереженню ментального здоров'я та ефективному професійному самовизначенню молодих фахівців.

Результати дослідження виявили, що ключові психологічні чинники, зокрема локус контролю, мають істотний вплив на ментальне здоров'я та професійне самовизначення ВПТНЗ. Випускники з високим рівнем інтернального локусу контролю краще адаптуються до стресових умов, демонструють більшу стійкість до зовнішніх викликів і зберігають позитивний психоемоційний стан. Локус контролю також слугує важливим показником здатності управляти своїми емоціями та ефективно взаємодіяти в умовах підвищеної стресогенності, що, підтримує їхнє ментальне здоров'я. Низький рівень стресостійкості пов'язаний з підвищеним ризиком негативного впливу стресу на ментальне здоров'я та професійну адаптацію, що вимагає додаткових заходів психологічної підтримки для цієї групи.

Застосування опитувальника Дж. Б. Роттера «Локус контролю», дозволяє оцінити готовність ВПТНЗ до самостійного вибору професії, оцінити їхню стресостійкість та визначити загальний психоемоційний стан, що є критичними факторами для збереження ментального здоров'я в умовах стресогенності. Методика також дає змогу зрозуміти, як ВПТНЗ сприймають стресові ситуації, які стратегії використовують для їх подолання, та як ці фактори впливають на їхню здатність до адаптації та професійного самовизначення. Розподіл локусу контролю серед досліджених груп за статтю представлено на рис. 1

З представлених на рис. 1. даних щодо змін у локусі контролю у досліджуваних групах, можна відзначити наступне. У ДГ1 виявлено зростання екстернального локусу контролю, серед жінок 59,5%, що зумовлено загальним відчуттям невизначеності та стресу, викликаних пандемією COVID-19, що змушувало випускників сприймати обмеження у контролі над власним життям, ментальним здоров'ям і професійними перспективами через зовнішні обставини.

У ДГ2 зафіксовано збільшення інтернального локусу контролю серед жінок 62,5%, тоді як серед чоловіків цей показник знизився, що свідчить про зміни у сприйнятті власних можливостей та посилення самостійного пошуку шляхів вирішення проблем у кризових ситуаціях, особливо серед жінок.

Вплив емоційного інтелекту на локус контролю виявляється в кількох аспектах. Для жінок у ДГ2, де спостерігається підвищений рівень інтернального локусу контролю. Емпатія та соціальні навички, такі як ефективна комунікація, також зміцнюють відчуття контролю над ситуацією. Під час пандемії COVID-19 високий рівень екстернального локусу контролю у жінок свідчить про необхідність розвитку емоційного інтелекту для зменшення відчуття невизначеності.

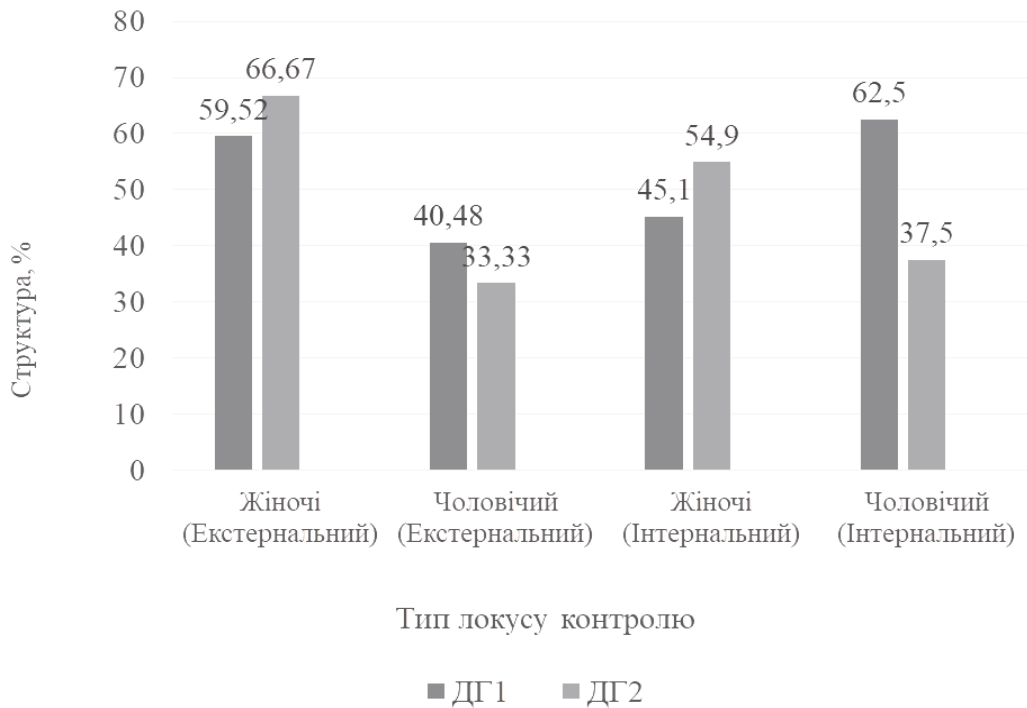

Рисунок 1 – Розподіл змін локусу контролю у досліджених групах за статтю

В умовах ВС відзначається підвищення інтернального локусу контролю, що свідчить про ефективне використання емоційного інтелекту для подолання криз. Чоловіки під час пандемії COVID-19 демонструють вищий рівень інтернального локусу контролю, однак під час ВС спостерігається зростання екстернального локусу, що підкреслює потребу в розвитку емоційного інтелекту для покращення стресостійкості.

Отже, гнучкі та адаптивні підходи до професійного розвитку в умовах стресогенності є ключовими для підтримки ВПТНЗ у процесі кар'єрного самовизначення. Підвищення рівня емоційного інтелекту, зокрема управління емоціями, емпатії та соціальних навичок, сприятиме зміцненню інтернального локусу контролю і покращенню адаптації до викликів сучасного ринку праці, забезпечуючи ментальне здоров'я. Динаміку локусу контролю у досліджених групах за віком представлено на рис. 2.

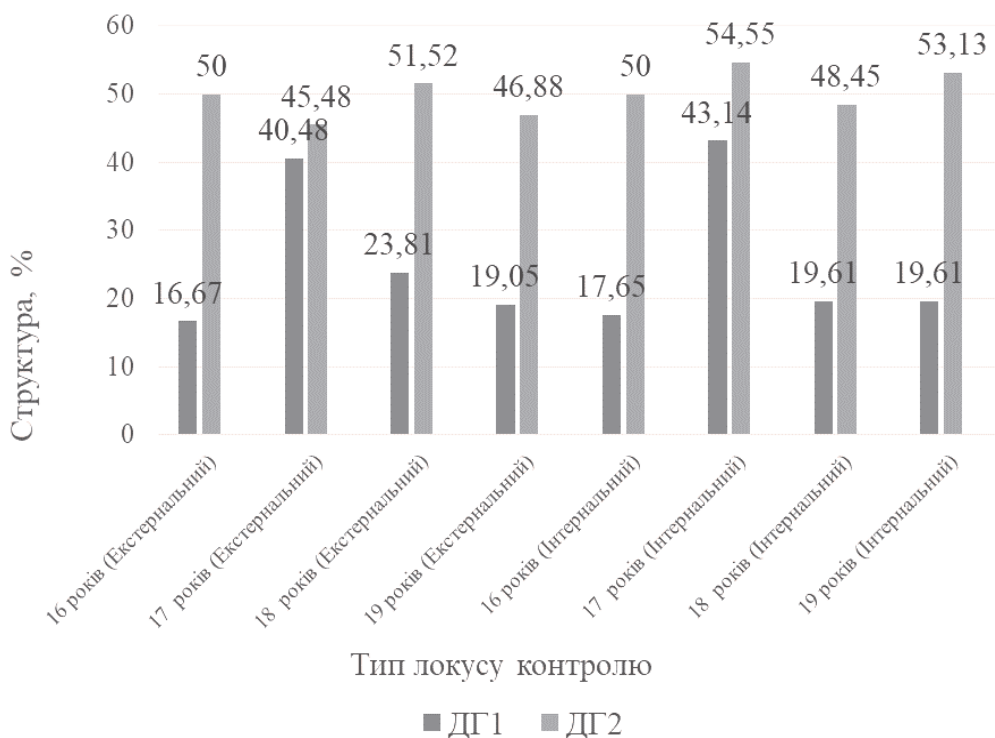

Рисунок 2 – Динаміка локусу контролю у досліджених групах за віком

3 представлених на рис. 2. даних щодо змін у локусі контролю у досліджуваних групах за віковими категоріями, можна відзначити наступне. У ДГ1 помітно, що найбільший відсоток екстернального локусу контролю зафіксовано серед осіб віком 17 років – 40,4%. Такі показники можуть бути індикатором почуття невизначеності та залежності від зовнішніх обставин серед молодших вікових груп у період пандемії COVID-19. На відміну від цього, у ДГ2 спостерігається підвищення інтернального локусу контролю серед вікової групи 19 років – 53,1%. Виявлено зростання відповідальності та активізації професійного розвитку серед старших вікових груп в умовах ВС. Таким чином, аналіз локусу контролю у різних вікових групах показує, як змінюються установки щодо сприйняття власного контролю над життєвими ситуаціями залежно від зовнішніх умов і віку.

Аналіз локусу контролю у різних вікових групах показує, як змінюються установки щодо сприйняття власного контролю над життєвими ситуаціями залежно від зовнішніх умов і віку. Важливо розглянути, яким чином емоційний інтелект впливає на ці зміни та як він може бути використаний для підвищення стресостійкості, ментального здоров'я та адаптивності в умовах пандемії COVID-19 та ВС.

Управління емоціями відіграє ключову роль у підвищенні інтернального локусу контролю. Вміння контролювати та регулювати власні емоції під час стресових ситуацій особливо важливо для старших вікових груп. Ця здатність сприяє активізації професійного розвитку та подоланню кризових ситуацій та підтримці ментального здоров'я.

Емпатія, або здатність розуміти та враховувати емоції інших людей, сприяє кращій адаптації та взаємодії в стресових умовах. Це зменшує відчуття невизначеності, особливо серед молодших вікових груп, допомагаючи їм ефективніше адаптуватися до змін та викликів.

Соціальні навички, такі як ефективна комунікація та взаємодія з іншими людьми, допомагають зміцнювати відчуття контролю над ситуацією. Розвинені соціальні навички сприяють підвищенню інтернального локусу контролю, що є важливим для успішної професійної адаптації, а також підтримки ментального здоров'я.

Динаміка локусу контролю під час пандемії COVID-19 та ВС демонструє потребу в розвитку емоційного інтелекту, зокрема у молодших випускників, для покращення адаптації та ментального здоров'я. У старших вікових групах підвищення інтернального локусу контролю вказує на успішне використання емоційного інтелекту для подолання криз.

Для покращення адаптації ВПТНЗ до змін, необхідно впроваджувати програми розвитку емоційного інтелекту та навичок управління емоціями. Це дозволить зміцнити інтернальний локус контролю та підвищити ментальне здоров'я, сприяючи успішній професійній адаптації в умовах невизначеності.

Висновки. За результатами дослідження виявлено, що локус контролю є вагомим чинником, який впливає на професійне самовизначення, стресостійкість та ментальне здоров'я ВПТНЗ. Стресогенні умови, такі як пандемія COVID-19 та ВС, суттєво впливають на психологічні характеристики, ментальне здоров'я та адаптаційні стратегії молодих фахівців. Зокрема, встановлено, що у жінок у групі ДГ1 зростання екстернального локусу контролю на 59,5% свідчить про підвищену залежність від зовнішніх обставин в умовах пандемії COVID-19, що може негативно позначитися на їхньому ментальному здоров'ї. У групі ДГ2, навпаки, відбулося підвищення інтернального локусу контролю до 62,5%, що свідчить про розвиток стійкості та здатність до самостійного прийняття рішень у кризових ситуаціях, що позитивно впливає на ментальне здоров'я.

Подібні зміни також спостерігаються у вікових групах: старші випускники демонструють більшу адаптивність і професійний розвиток завдяки розвитку емоційного інтелекту, що є критично важливим для підтримки їхнього ментального здоров'я.

Такі дані підкреслюють необхідність інтеграції емоційного інтелекту, управління стресом та розвитку адаптивних стратегій у процес підготовки ВПТНЗ. Це сприятиме не лише їхньому успішному професійному самовизначенню, але й зміцненню ментального здоров'я в умовах стресогенності.

Перспективи подальших розробок у цьому напрямі. Результати дослідження можуть стати основою для розроблення цілеспрямованих програм психологічного супроводу, орієнтованих на розвиток емоційного інтелекту, стресостійкості та збереження ментального здоров'я випускників. Такі програми сприятимуть їхній адаптації до швидкозмінних соціально-економічних умов та ефективному інтегруванню на сучасний ринок праці, враховуючи їхні психологічні особливості та виклики, з якими вони стикаються.

Література

1. Гілберт Е. Емоційний інтелект і мотивація: нові перспективи. Одеса: Астропринт, 2022. 312 с.
2. Бобіна О. В. Основи психології у питаннях і відповідях: Навчальний посібник. Миколаїв: НУК, 2023. 152 с.
3. Ейзенк Х. Дж. Біологічна основа особистості. Львів: Аверс, 2020. 310 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект: Чому він може значити більше, ніж IQ. Дніпро: Ліра, 2020. 408 с.
5. Кауфман С. Б. Творчість і трансценденція: Шляхи до нового розуміння. Київ: Наукова думка, 2018. 320 с.
6. МакКрей Р. Р., Коста П. Т. Особистість в дорослому віці: Психологічна інтерпретація. Одеса: Астропринт, 2021. 344 с.
7. Пріб Г. А., Бегеза Л. Є., Раєвська Я. М. Соціально-психологічні особливості адаптації особистості в умовах бойових дій. *Вчені записки ТНУ імені Вернадського В. І. Серія: Психологія*, 2022. Том 33 (72) № 2. С. 104–109. <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2022.2/17>
8. Роттер Дж. Б. (1990). Внутрішній проти зовнішнього контролю підкріплення: історія змінної. *Американський психолог*, 45(4), 489–493. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.45.4.489>

9. Синявський В. В. Методи психодіагностики в системі професійної консультації безробітних. Київ: Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості, 2012. 192 с.

10. Ткалич М. Г. Життєстійкість та психологічне виснаження під час війни: показники адаптації. *Журнал сучасної психології: науковий журнал*, 2022. № 4 (27). С. 71–76.

Larchenko I. V., Lecturer of the Department of Psychology, Educational and Research Institute of Humanities of Admiral Makarov National University of Shipbuilding (Ukraine, Mykolaiv), irina.larchenko@gmail.com

THE LOCUS OF CONTROL AS A FACTOR IN PROFESSIONAL SELF-DETERMINATION, STRESS RESILIENCE, AND MENTAL HEALTH OF VOCATIONAL SCHOOL GRADUATES UNDER STRESSOGENIC CONDITIONS

The article investigates the role of locus of control as an important factor in the formation of professional self-determination, stress resilience, and mental health of graduates from vocational and technical educational institutions (VPTNIs) in conditions of stressogenicity caused by the COVID-19 pandemic and martial law (ML). The analysis emphasizes the relationship between the type of locus of control and the ability of VPTNIs to effectively adapt to professional life. The influence of internal and external locus of control on decision-making, career development, and stress resilience is examined. The methodology of Julian Rotter is employed to assess the locus of control, which allows for determining whether graduates feel they have control over their lives and professional choices (internal locus of control) or believe that their lives are controlled by external circumstances (external locus of control). The results of the study open new perspectives for understanding the influence of locus of control on the formation of stress resilience and mental health of VPTNIs, as well as their ability to adapt to complex socio-economic conditions and successfully realize their professional intentions.

Key words: locus of control, professional self-determination, stress resilience, mental health, professional determination, psychological adaptation, war, pandemic, career planning, emotional stability.

УДК 159.942

Литвиненко І. С.

доцент кафедри педагогіки та психології, Педагогічний факультет Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (Україна Миколаїв), lis28062561@gmail.com

Вітко Ю. С.

студентка спеціальності 053 Психологія, Педагогічний факультет Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського (Україна Миколаїв), uliavitko9@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто особливості прояву пізнавальної активності старшокласників у процесі їхньої навчально-пізнавальної діяльності. Розглядається гуманізація процесу освіти як основа гармонійного поєднання навчальної та творчої діяльності, спрямованої на розвиток базових знань, вмінь, навичок, а також індивідуальних здібностей учнів. Визначено, що пізнавальна активність є важливою особистісною якістю, що формується в результаті організованого процесу пізнання. Проаналізовано вплив пізнавальної активності на розвиток самостійного мислення, здатності до вирішення нестандартних завдань, а також формування мотиваційної структури старшокласників.

Ключові слова: пізнавальна активність, старшокласники, навчально-пізнавальна діяльність, гуманізація освіти, самостійне мислення, мотивація, розвиток особистості.

Постановка проблеми. Орієнтація школи на гуманізацію процесу освіти та розвиток особистості дитини передбачає необхідність гармонійного поєднання навчальної діяльності, в межах якої формуються базові знання, вміння та навички, з творчою діяльністю, що пов'язана з розвитком індивідуальних здібностей учнів, їхньої пізнавальної активності та здатності до самостійного мислення і розв'язання нестандартних завдань. Відповідно, на сучасному етапі змінюються завдання шкільної освіти, яка вже не може обмежуватись лише передачею та засвоєнням знань, набуттям необхідних умінь та навичок. Шкільна освіта покликана виховувати грамотну, продуктивно мислячу людину, яка володіє системою знань та розвиненими інтелектуальними здібностями, що дозволяють їй самостійно підвищувати рівень освіти протягом подальшого життя.

В епоху інформатизації та інтелектуалізації суспільства значна увага приділяється проблемі інтелекту та інтелектуального розвитку. Існує необхідність впровадження та дослідження нових форм і методів розвитку інтелекту із застосуванням різних інтерактивних технологій. Активність передусім розуміється як здатність людини змінювати навколишню дійсність відповідно до власних потреб, поглядів та цілей. Активність у навчанні дозволяє учню швидше і успішніше освоювати соціальний досвід, розвивати комунікативні здібності, формувати ставлення до навколишньої дійсності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове вивчення розвитку пізнавальної активності дітей старшого шкільного віку привертає велику увагу дослідників і є предметом багатьох теоретичних і емпіричних робіт. Зокрема, у своїх дослідженнях

ЗМІСТ

ДИЗАЙН

Матійко Н. О., Дюміна К. М.	
Концептуальна модель бренд-дизайну в умовах цифрової конкуренції.....	3
Матійко О. В., Куприяненко А. О.	
Вплив просторового макетування на естетичні та функціональні аспекти дизайну інтер'єру.....	5
Портнов Д., Кульчинська В.	
Творчі студентські виставки в контексті формування навичок студентів-дизайнерів	7
Сергієнко О. М., Кульчинська В. А.	
Використання виробів зі скла в оздобленні мінімалістичного інтер'єру.....	9
Сергієнко О. М., Толкушкіна А.	
Фотографія як засіб сюжетної організації літературного твору	11
Чигінцев С. І., Чигінцева О. В.	
Основні етапи при проєктуванні елементів дитячого майданчика.....	13
Данильченко Н. В., Гавловська Д.	
Інтеграція конкурсів з дизайну в навчальний процес.....	14

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І ОЛІМПІЙСЬКИЙ СПОРТ

Багбеков Т. Р., Савіна О. Ю.	
Розвиток тенісу як олімпійського виду спорту	16
Бровко А. С., Сокол О. В.	
Кікбоксинг сольні композиції (музичні форми)	23
Бурдін Д. С., Савіна О. Ю.	
Психосоціальна та фізична реабілітація ветеранів війни на Миколаївщині	25
Гриник Є. І., Бірюк С. В.	
Історичні аспекти розвитку легкої атлетики на Миколаївщині.....	28
Дон А. Г., Савіна О. Ю.	
Тенденції управління сферою фізичної культури і спорту в умовах глобалізації	31
Дратман Л. С., Сокол О. В.	
Художня гімнастика як специфічна система фізичного виховання дівчат.....	35
Кузікова Р. С., Деркач В. М.	
Особливості етапу початкової спортивної підготовки у важкій атлетиці	37
Марцінковський І. Б., Єремєєва Є. А.	
Поширені травми у художній гімнастиці та заходи їх попередження (огляд літератури)	40
Марцінковський І. Б., Єрофєєнко А. Д.	
Поширені травми у фехтуванні та заходи їх попередження за даними літератури	44
Цап А. О., Сокол О. В.	
Розвиток фехтування як виду спорту	47

СУЧАСНІ МОВИ І ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

Єганова Л. Л.	Особливості викладання німецької мови як другої іноземної після англійської.....	50
Литвинова А. Д., Ворчакова І. Є.	Автоматичний переклад юридичних текстів: аналіз неточностей і їхні правові наслідки	52
Філенко У. Ю.	Особливості функціонування вторинних текстів у сучасному комунікативному просторі (на матеріалі детективного дискурсу)	54

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Бобіна О. В.	Третій рік навчання під час війни (2024): побіжний звіт директора ННГІ.....	57
Кравчук О. Ю., Гордієнко Д. О.	Практики забезпечення політичної безпеки в державі: міжнародний досвід	60
Матвієнко Л. В.	Спогади мешканців селища Первомайське: реалії лютого 2022 року.....	63
Оліфірова М. В., Матвієнко Л. В.	Особливості становища бізнесу на Миколаївщині, зумовлені російсько-українською війною 2014–2024 рр.	64
Сонечко О. С.	Рекреаційні та природні ресурси Миколаївщини: можливості відновлення	66
Сонечко О. С., Сугакова П. В.	Проблема водопостачання міста Миколаєва в умовах військової агресії: виклики та медико-соціальні наслідки	68

ПСИХОЛОГІЯ

Домашевська Д. П., Литвиненко І. С.	Розвиток емоційної регуляції як стратегія соціальної адаптації осіб з обмеженими фізичними можливостями	70
Кудряшова Д. С., Литвиненко І. С.	Протидія та попередження булінгу в закладах освіти	72
Ларченко І. В.	Локус контролю як чинник професійного самовизначення, стресостійкості та ментального здоров'я випускників професійно технічних навчальних закладів в умовах стресогенності	74
Литвиненко І. С., Вітко Ю. С.	Особливості прояву пізнавальної активності у старшокласників у процесі навчально-пізнавальної діяльності	78
Литвиненко І. С., Догарева В. В.	Смислоутворення як чинник переживання травматичного досвіду	81
Литвиненко І. С., Жело Ю. В.	Організація інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами в закладах дошкільної освіти	83
Литвиненко І. С., Жереги О. В.	Особливості використання почуття гумору як ресурсу психологічного подолання перешкод.....	86
Литвиненко І. С., Козирева Є. В.	Психологічна допомога членам сімей загиблих воїнів.....	89
Литвиненко І. С., Манзарук Н. О.	ПТРС у дітей, які пережили психотравмуючі події.....	91
Литвиненко І. С., Розум'як С. О.	Психологічні особливості попередження конфліктів у подружній сім'ї	92

Литвиненко І. С., Мочалова О. В.	Особливості мотивування на здоровий спосіб життя студентської молоді в сучасних реаліях українського суспільства.....	94
Литвиненко І. С., Тимченко С. О.	Психологічна готовність дітей дошкільного віку до навчання в школі.....	97
Миргородський С. О., Литвиненко І. С.	Агресивні реакції та шляхи їх корекції в молодших школярів	99
Олексюк О. М., Гучек О. В.	Структура психологічної готовності психологів до професійної діяльності.....	101
Олексюк О. М., Коваль А. С.	Психологічна характеристика юнацького віку в сучасних умовах.....	103
Олексюк О. М., Козут О. В.	Стресові фактори в умовах професійної діяльності вчителя.....	105
Олексюк О. М., Приходько О. А.	Механізми психологічного впливу реклами на світогляд молоді	107
Сінченко В. М., Коренєва Ю. П.	Війна і дитинство на Миколаївщині: психологічні наслідки та прогноз на майбутнє.....	109
Чугуєва І. Є., Болотня Г. Б.	Тривожність як сучасна психологічна проблема та методи її подолання.....	111

ЛІТЕРАТУРНІ СТОРІНКИ

Сонечко О. С.	Наші янголи... ..	114
	Хвили тихої, мілкої Балтики... ..	114
	Мій дім... ..	115
	Місто в гірлі Інгулу... ..	115
ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ.....		119
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ СТАТТІ		120
ВИПАДКИ СКОРОЧЕНЬ, ЩО ЧАСТО ТРАПЛЯЮТЬСЯ У НАУКОВИХ ТЕКСТАХ		121

Наукове видання

ГУМАНІТАРНИЙ ВІСНИК НУК

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 17

Редколегія не завжди поділяє погляд авторів статей.
За достовірність викладених фактів відповідальність несе автор.

Формат 60×84¹/₈. Ум. друк. арк. 14,2. Тираж 100 пр. Зам. № 3012-1.

Поліграфічне підприємство СПД Румянцева Г. В.
54038, м. Миколаїв, вул. Бузника, 5/1.
Свідоцтво МК № 11 від 26.01.2007 р.